

PROČ
OBLEČENÍ
STOJÍ
ZA VÍC,
NEŽ
UKAZUJE
CENOVKA

Průvodce zodpovědným nákupem,
používáním a tříděním textilu

Jak se z oblečení stalo rychlé spotřební zboží

Každý obyvatel EU
vyprodukuje ročně
přibližně 16 kg
textilního odpadu.

Cirkulární přístup 3R

1R — Reduce:
nakupujte méně
a vybírejte pečlivěji.

2R — Reuse:
darujte, opravujte,
přešívajte, hledejte
pro textil druhý život.

3R — Recycle:
recyklujte až když
není jiná možnost.

<<

Textil je materiál, který může při správné péči sloužit roky. Způsob, jak s oblečením dnes zacházíme, se ale výrazně změnil. Nadprodukce vedla k poklesu cen a rychlejšímu střídání trendů, takže oblečení používáme mnohem kratší dobu.

Co se změnilo v našem spotřebitelském chování?

- > Průměrně využíváme jen kolem 35 % oblečení, které vlastníme.
- > Běžně ho vyřazujeme už po 7–9 nošeních.
- > Životnost textilu se za posledních 20 let zkrátila o více než třetinu.

Proč?

Nabídka textilu se v Evropě mezi roky 2000–2015 zdvojnásobila. Cena textilu klesla, ale množství nakoupených kusů výrazně vzrostlo. Kvalita se snížila a módní trendy se mění rychleji než kdy dřív.

Co z toho vyplývá?

Model „nakoupit–spotřebovat–vyhodit“ už není udržitelný. Potřebujeme ho nahradit cirkulárním přístupem: méně nakupovat, nosit oblečení delší dobu a recyklaci vždy považovat až za poslední krok.

>>

Ačkoli je pro české spotřebitele hlavním kritériem cena (63 %), o jeho životnosti rozhoduje především kvalita. Oblečení horší kvality lidé vyhazují podstatně dřív a častěji. Vyhňte se impulzivním nákupům pod vlivem slev. Nejčastěji k nim dochází v kamenných prodejnách, ale tlak vytvářejí i e-shopy — časově omezenými nabídkami nebo upozorněními typu „poslední kusy skladem“.

Na co si dát pozor

Při nákupu si výrobek vždy důkladně prohlédněte. Zkontrolujte švy, rubovou stranu, volné nitě, případné dírky a celkovou celistvost povrchu. Kvalitní výrobek poznáte i podle precizně zpracované rubové strany.

Značky kvality

Značky kvality pomáhají odlišit ověřené informace od marketingových tvrzení. Zajišťují, že výrobek prošel důkladným prověřením podle jasně stanovených kritérií – například zdravotní nezávadnosti, materiálového složení, či testy sledující odolnosti v oděru nebo ekologické požadavky. Vše podle platných technických norem a předpisů.

Mezi relevantní značky patří:

- > QZ – Zaručená kvalita
- > OEKO-TEX® Standard 100
- > GOTS (organická vlákna)

31%

Čechů nakupuje textil
několikrát měsíčně
nebo i týdně.

**Jak
vybrat
oblečení,
které
vydrží**

Jak prodloužit životnost oblečení

Prací symboly

Znalost symbolů usnadňuje péči o textil a prodlužuje jeho životnost.

Pro správné praní je klíčové znát materiál a doporučení výrobce.

<<

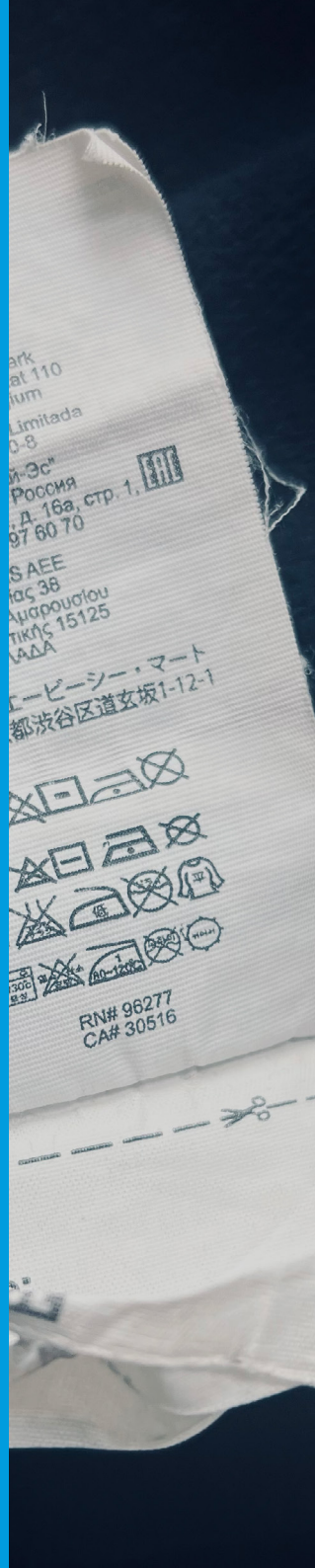
Nakupujte textil z druhé ruky. Použité zboží tvoří v ČR průměrně 21 % šatníku — u mladší generace je tento podíl ještě vyšší. Využijte sdílení nebo pronájem společenských oděvů a designových kousků. Zapojte se do swapových burz nebo využijte online platformy. Možností je také oděv přešít, přebarvit nebo jinak oživit.

Když je nutné oděv opravit

Jedním z důvodů oprav je emoční vazba k výrobku. U dražších kusů jsou lidé ochotnější investovat do profesionálních oprav. Levné výrobky se často nevyplatí opravovat — proto končí v odpadu mnohem dříve.

Proč nestříhat štítky

78 % Čechů odstraňuje z oblečení etikety — a následně jim chybí informace ke správné péči. To je i důvod, proč 45 % lidí nedodrží doporučenou údržbu. Štítek ale zvyšuje hodnotu při dalším prodeji: zůstává na něm informace o materiálu a doporučené péči. Pokud vám překáží, můžete využít aplikaci Můj štítek, kam si vyfoceně údaje uložíte.

Textil není nutné prát po každém nošení — pouze když je špinavý, propocený nebo má skvrny. Tím šetříte materiál i životní prostředí.

Praní v domácnostech tvoří přibližně 30 % celkové uhlíkové stopy v textilním odvětví. Navíc jde o náročný proces: voda, detergenty, teplota a mechanické tření sice odstraňují nečistoty, ale zároveň opotřebovávají vlákna.

Množství pracího prostředku

Pracích prostředků často používáme víc, než je potřeba. Správné množství závisí na míře znečištění, tvrdosti vody a množství oblečení.

Skvrny

Skvrny odstraňujte co nejdříve. U skvrn na bázi bílkovin (např. krev) nepřekračujte 35 °C — vyšší teplota způsobí sražení bílkoviny.

Aviváž

Není vhodná pro sportovní a outdoorové textilie — ucpe membrány, nebo obalí funkční vlákna tak, že přestanou odvádět vlhkost. U ručníků snižuje savost.

Syntetické materiály a mikrovlákna

Syntetické textilie (např. polyester, polyamid) mají tendenci zadržovat pachy, a proto se perou častěji než přírodní materiály. Častější praní znamená větší mechanickou zátěž. Uvolňují se mikrovlákna, která se v podobě mikroplastů dostávají do vodního prostředí.

Do evropských vod se
ročně dostane až

13000 tun

textilních mikroplastů.

Jak prát, aby oblečení déle vydrželo

Praktické tipy

Teplota uvedená na etiketě označuje nejvyšší hodnotu, kterou textil bezpečně snese. Pokud není silně znečištěný, perte na nižší teplotu.

Využijte plnou kapacitu pračky. Spotřeba vody i energie je téměř stejná u poloviční i plné dávky.

Třídte textil nejen podle barev, ale i materiálu.

Syntetické, přírodní i jemné materiály snesou odlišnou mechanickou zátěž.

Při praní bílého prádla lze přidat **lžiči krystalické sody**. Změkčí vodu a posílí účinek pracího prostředku. (Neplatí pro prací tablety).

Proč lidé nejčastěji vyřazují oblečení

- > 37 % nízká kvalita
- > 35 % nízká hodnota
- > 28 % špatný střih nebo tvar

Kde vzniká nejvíc textilního odpadu?

- > 82 % po-spotřebitelský textil
- > 17 % post-industriální odpad
- > 1 % před-spotřebitelský odpad

**Co se
děje
s vyřazeným
textilem**

<<

Dát oblečení do kontejneru na použitý textil je lepší než ho vyhodit do smíšeného odpadu, ale problém textilního odpadu tím nezmizí — jen se přesouvá dál.

Co se děje s textilem z kontejneru

Textil z kontejnerů ručně třídí pracovníci sběrných firem. Zachovalé kusy míří do second handů nebo se prodává do zahraničí. Kusy horší kvality se využívají jako čisticí hadry nebo jako materiál pro izolační a technické textilie. Zbytek končí ve spalovně — textil je velmi výhřevný materiál. Funkční a čisté oblečení patří do kontejneru na použitý textil. Roztrhané nebo znehodnocené kusy do kontejnerů na tříděný textil k recyklaci.

Tři typy textilního odpadu

- > Post-industriální: zbytky z výroby (vlákna, příze, odstřížky). Dobře se recyklují.
- > Před-spotřebitelský: neprodané, vrácené nebo poškozené kusy stažené z trhu. Nikdy nesloužily svému účelu a vznikají hlavně kvůli nadprodukcí.
- > Po-spotřebitelský: oblečení vyřazené z domácností — tvoří největší podíl odpadu a je nejobtížnější ho znovu využít.

V EU připadá v průměru téměř 16 kg textilního odpadu na osobu ročně.

Regulace

Od roku 2026 bude mít módní průmysl v EU zakázáno likvidovat neprodané textilní výrobky.

>>

Výroba každého kusu oblečení vyžaduje čas, práci i množství přírodních zdrojů. Skutečná hodnota textilu je proto vyšší, než jakou naznačuje jeho cenovka.

Prevence je nejúčinnější cesta

Recyklace je důležitá, ale energeticky i technologicky náročná. Nejúčinnější je, když oblečení používáme co nejdéle. V hierarchii nakládání s odpady je proto prevence vždy na prvním místě.

Co říká Evropská unie

V roce 2022 představila EU Strategii pro udržitelné a oběhové textilie, která zdůrazňuje nutnost prodloužit životnost, zlepšit opravitelnost a omezit nadbytečnou produkci.

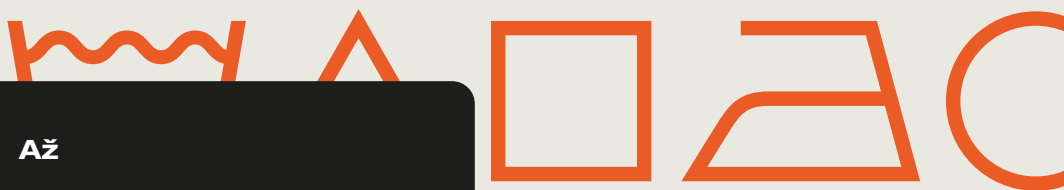
Ekodesign

Ekodesign klade důraz na to, aby textil vydržel déle a dal se snadno udržovat či opravit. Jeho cílem je také usnadnit recyklaci v okamžiku, kdy oděv doslouží. INFOBOX — Do roku 2030 mají být na evropském trhu převážně textilní výrobky s delší životností, lepší opravitelností a recyklovatelností.

Co může udělat každý z nás

- > Nakupovat s rozmyslem.
- > Pečovat o oblečení tak, aby vydrželo co nejdéle.
- > Vyhazovat až jako poslední možnost.

Ekodesign a budoucnost textilu

Až

80%

**ekologické zátěže textilu
vzniká během výroby.**

Zdroj: European Environment Agency

Tento průvodce vznikl za finanční podpory Rady kvality České republiky a ve spolupráci s oficiálním portálem společenské odpovědnosti a kvality České republiky:

www.narodniportal.cz

SOTEX
GINETEX
CZ

СООБС™

© SOTEX GINETEX z.s.
2025

www.sotex.cz
sotex@sotex.cz